

Bela-beter / satiriki hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Bela-beter / satiriki hekaýa

BELA-BETER

"Bela-beter!" diýilýän zadyň nämedigini bilýäňizmi? Men-ä sataşyp görendirin şoňa! Hernä sowuldygy bolsun! Gaýdyp, adam ogluna sataşmasyn şeýle zat!

Hemmesine özüm günäkär. Ene-atanyň borjy ogly öý-işik etmek bolansoň, meniňem ejem-kakam geçdi bir gün daşyma. Bir gowuja gyzyň bardygyny ýañzytdylar. "Indi bir synla. Göwnüňe ýarasa, toýa başlajak" diýdiler. Gördüm. Ýok-laý. Maňa mynasyp zat däl. Boýy deregimizden-ä uzyn onuň. Aýagynyň aşagyna zat goýmaň, jaýyň depesine şifer çüýledibermeli. Ejem dagam aýak diräp durmady. Ýene bir gyz tapdylar. O-da göwnüme ýaramady. Boýy bedreden sähel saýlanýar. "Beýle gyza öýlenseň, suwy-da ömrüňe özüň daşap geçmeli bolaýmazmy?!" diýip, öz-özüme maslahat berdim. Ejem dagy gyz tapmaga şeýle bir ökdelediler welin, hee dynç günüm boş geçenokdy. Gyz synlamaga gidýärdim. Ýöne birem göwnüme ýaraberenokdy. Biri gaýkydy, biri küýki. Biri as ýaly ak, biri has gara. Şeýdip-şeýdip, aý-günleriň neneň ötenini, ýaşymyň-da otuza ýetenini duýman galdym.

Ejem ahyry bir gün maňlaýyna ýumruklap, ses etdi:

– Biziň maňlaýymyzda il ýaly, agtyga guwanma bagty ýok öýdýän! Gohumyzyň üstüne dostum Berdi geldi. Ol biziň dawamyzyň änigine-şänigine göz ýetirensoň, ejeme göwünlik berdi:

– Daýza jan, heý, ogluň gyz halamaýany üçinem aglarlarmy! Gowusyny tapýan dälsiň sen. Men bir gyzy tanaýan. Myrada şony görkezeýin. Nädersiň, ertiriň özünde toýa başlabermeli bolaýsaň!

– Wah, janym, şeýdeweri. Özüň kömek et. Öz dostuň ahyry! – diýip, ejem begenip, gözýaşyny süpürdi.

Şol günüň ertesi ýene gyz bilen duşmak üçin günortan arakesmede dostumyň salgy beren ýerine bardym. Bir gyz dur.

Boýy-ha hiç neneň däl. Daşdan göräýmäge, göz-gaşam ýerinde ýaly. Ýöne ýakynlaşdygymsaýy, ýüregim endiräp, meni der basdy. Bütün synam bilen gagsadym. Bir üşütme tutan ýaly, birdenem gyzgynym galan ýalydy. Başym aýlanan dek boldy. Kürtdürdim öýdýän.

Erkek kişiniňki ýaly ýogyn ses eşidildi:

– Gyw, oglan, geliber-da! Nämä durduň?!

"Ýany bilen doganynam alyp geläýdimikä?" diýip, içimi gepletдим. Töweregime seredýän, ikimizden başga yns-jyns ýok. Gorkymdan dilim daňlana döndüm. Salam bermäniňen ebeteýini tapman durun. Ýanyma gyzyň özi geläýdi. Eşidilýän ýogyn ses hem şonuňky bolsa nätjek! Ol ýanjagazyma gelip:

– Seniň adyň Myrat gerek? – diýip sorady. – Maňa Berdişka aýtdy. Men-ä saňa Murik diýäýjek.

Men gepläp bilmämsoň, baş atdym. Ol dowam etdi:

– Seni der basýa, Murik. Ýüzüňem ak tam. Diliňem tutulana meňzeýä. Men bilýän-ä. Bu zatlar söýginiň alamaty. Sen meni göreniňden söýdüş gerek?! Bolýa, jogap bermeseňem, men duýup durun. Çyn aşyklar şeýdip, gyzyň ýanynda gürläbem bilmeýämişler. Sen-ä meniň göwnüme gaty bir ýarabam barañok welin, aýn bolýa-da, beýle gaty söýýän bolsaň, men saňa baraýmaly borun. Ertir ejeňi iber. Özüňem lal-a däl-siň-dä, hernä?!

Men: "Ýok" diýen tarzde başymy ýaýkadym.

Onuň gözleri däl-i öküziň gözleri mysaly, agyp-dönüp durdy. Gymyldasam maňlaýy bilen garnymdan gapy açjaga çalym edýärdi. Men ýuwaş-ýuwaşdan ökje ogurlap, gaçmaga taýýarlandym. Birdenem ýazzyny berdim. Şeýle bir ylgaýan, hut yzymdan janymy almaga Ezraýyl aga ýetip gelýän ýaly. Gaçyp barşyma-da ejem janyň tapan gyzlaryny birin-birin göz önüne getirýärin. Indi görüp otursam, asyl ol gyzlaryň bary-da uçmahyň perileri ýaly bolsa nätjek?! Duşuşyga baran çagym seslerini çykarman, sül müreşip duruşlary-da müň gyza degýär-ä-how olaň. Derek boýlusy-da gowy eken, bedre boýlusy-da, gözi ulusy-da gowy eken, gözi kiçisi-de. Özüm ulygöwünlik edipdirin-dä meniň!

Demim demime ýetmän, iş ýerime özümü atdym. Gapymy ýapaýyn diýip, yzyna öwrülsem, ol gyz hem meniň bilen bileje boýdaş

bolup dur. Gözüme görünyändir öydüpdirin. Essim aýylan ýaly boldy, özümi oturgyja goýberdim.

– Gow-a ylgayan ekeniň – diýip, ýogyn sesli gyz dişlerini syrtartdy. – Men ylgamakdan mekdepde birinjidim. Maňa-da ýetdirmediň. Yzyňdan näçe gygyryanam welin, eşideňok. Zyýany ýok. Adam hakyky söýgä sataşanda şeýle bolýarmyş diýýärler. Gyw, oglan, ertir ejeň bize baran çagy özüň zagsyň gapysyna bar. Nikalaşmaga razydygymyz hakda arza ýazarys. Adynam Maraljemaldyr, unudaýmagyn!

Otyryn, dilim tutulyp. Maraljemal zagsyň gapysyny barman, aldaýsam, suda berjekdiginu aýdyp, ýene bir topar tabşyryklary berensoň, çykyp gitdi. Suw baryny içe-içe, zordan özüme gelip, öýe jaň etdim:

– Eje! Haýsy gyz bolsa, şol bolsun, basymtak biriniňkä gudaçylyga ugra! Men toýa razy-y! – diýibem, gepimi soňlaman, trubka möňňüriberdim.

Ejem aňyrdan:

– Näme boldy, balam? Eýgilikmi? – diýip gygyrýar.

Sojap durşuma, ejeme hiç hili jogap berip bilmedim...

Ynanmarsyňyzam! Maraljemaldan gorkup, ylaýyjak kyrk gün kyrk gradus bilen ýatdym. Ölmän galanyma şükür edýän. Maraljemal gijeler düýşüme girip, ýatmaga-da goýmady. Ondan gorkyma agyzlarymyň daşy dagy ýaradan dolaýdy.

Sag-aman gutulamsoň, toýa başladyk. Gelnaljy gidip gelýärkäk, biziň maşynmyzyň toparyna ýene bir topar goşuldy. Swetoforly çatrykda olaryň gelinli maşyny hut meniň münüp barýan maşynmyň gapdalynda saklandy. Men bezelen maşyna seretdim. Bir çetde oturan gelin başyndaky kürtesini galdyrdy-da, maňa ilki dodagyny çöwürdi, soň dilini çykardy. Yzyndanam ýumrugyny görkezip, dodaklaryny münküldedip, bir zatlar-bir zatlar diýdi. Siňe syn etdim. Kürtäniň aşagyndan bakýan Maraljemal bolsa nätjek! "Muny almaga ýürek eden ýigit kimkä diýip, içimi gepletдим. Göwnüme bolmasa, ol maşyndan çykaga-da, biziň maşynmyza kürsäp urarly göründi.

Neden: "Waý, eje!" diýip gygyrypdy. Ýöne ýanymda oturan gelnimiň birden: "Meň barjak ýigidim däli eken" diýäýmesinden howatyrlandym.

Maraljemalyň oturan maşyny çep tarapa sowuldy. Diňe şundan soň
ondan sag-aman sypanygyma ynandym.

Satiriki hekaýalar